

Revideringen av markanvändnings- och bygglagen och datasystemet för den byggda miljön

Vad varje kommun bör veta om ändringen

Den viktigaste informationen om den byggda miljön tas fram och görs tillgänglig på en gemensam plats inom det fyraåriga Ryhti-projektet (2020–2023), som samordnas av miljöministeriet. I samband med revideringen av markanvändnings- och bygglagen behövs det vissa nya strukturer för den digitala informationshanteringen. Ryhti-projektet genomför dem i praktiken.

Digitaliseringen av den byggda miljön utgörs av

1. Revideringen av markanvändnings- och bygglagen
2. Interoperabilitetsarbete: Det skapas gemensamma modeller och ordlistor för informationshanteringen
3. Ryhti-projektet: Skapar ett datasystem för den byggda miljön. En målbild och stöd för förändringen samt en lag om datasystemet för den byggda miljön.
4. Digitaliseringen av den nuvarande byggnads- och planläggningsinformationen.

En central ändring ur kommunens synvinkel är att den i fortsättningen inte behöver skicka information till staten flera gånger, utan olika statliga myndigheter hämtar informationen i datasystemet endast en gång.

Övergången till digitala arbetsmetoder medför ändringar för kommunerna. Ändringarna gäller till exempel ansvaret för informationshanteringen, verksamhetsprocesserna, de befintliga datasystemen, användningen och utlämnandet av information, ärendehantering och arbetsuppgifterna i allmänhet.

I början medför ändringen kostnader och kräver nytt kunnande. För övergången erbjuds såväl ekonomiskt stöd som stöd i form av utbildning. Reformens konsekvenser för kommunerna bedöms som bäst och olika kommuners behov utreds.

Datasystemet för den byggda miljön kommer att bestå av två informationsresurser.

1. Informationsresursen för planer som gäller områdesanvändningen
 - Innehåller permanenta identifikationsuppgifter om planerna.
 - Här lämnas i fortsättningen information om beslut, planer och planernas faser.
 - Landskapsplaner, generalplaner, detaljplaner, tomtindelingsplaner och stadsregionplaner utarbetas i fortsättningen enligt informationsmodeller. Dessutom ingår information om byggnadskränkningar, åtgärdsbegränsningar, byggförbud och områden i behov av särskild prövning.
 - Innehåller även planer för allmänna områden, kommuners markpolitiska program, inklusive sammanfattning. I fråga om dessa har det tills vidare inte fastställts några krav på informationsmodellen.
2. Informationsresursen för byggande
 - Här lämnas modeller för planering och utförande.
 - Dessutom lämnas här beslut om byggnadstillstånd, rivningslov, tillstånd för miljöåtgärder, tillstånd att avvika och byggnadsordningar enligt en fastställd informationsmodell.
 - Tillstånd för byggande söks enligt en informationsmodell eller i annan maskinläsbar form.
 - Maskinläsbar bruks- och underhållsanvisning för nya byggnader. Hittills har inga krav på informationsmodellen fastställts.

Vilken nytta har kommunen av ändringen?

Datasystemet för den byggda miljön och den nya markanvändnings- och bygglagen underlättar kommunernas informationshantering.

- När kommunerna planlägger och behandlar byggnadstillstånd sparas informationen i de nya systemen endast en gång. I fortsättningen kommer den manuella informationshanteringen att minska.
- Kommunerna sparar resurser när det går mindre tid åt till manuell informationshantering.
- Interoperabilitet och enhetlig praxis underlättar kommunens upphandlingar av system då det behövs färre skräddarsydda lösningar.
- Informationshanteringen och kommunikationen underlättas när planerna och besluten om tillstånd för byggande produceras i samma form i alla kommuner.
- Informationen om vad som planeras är lättare tillgänglig för tredje sektorn och kommuninvånarna och kommunikationen blir smidigare.
- I ett centraliserat system kan man anvisa mer resurser för digital säkerhet och dataskydd än i ett decentraliserat system.
- Det blir lättare att fullgöra kommunernas INSPIRE-skyldigheter som hänför sig till informationen om planeringen av den byggda miljön och om byggnadstillstånd.

Från ord till handling – kom med och skapa framtida riksomfattande arbetssätt

Kommunerna är betydande producenter och användare av information om den byggda miljön. Kommuner-
na har därför en central roll i Ryhti-projektet. Skapandet och införandet av det nya datasystemet är omfat-
tande förändringar som väcker många frågor. Ännu finns det inte svar på alla frågor, utan besluten fattas i
takt med att projektet framskrider. Därför vill vi att din kommun ska delta i arbetet med att utarbeta data-
systemet, så att vi kan anpassa systemet till dess användare.

Kom med och delta i arbetet för att utarbeta datasystemet för den byggda miljön så att det så väl som möj-
ligt ska tillgodose kommunernas behov. Arbetet med datasystemet börjar i april 2021, och för det behövs
synpunkter från olika aktörer. Finlands miljöcentral ansvarar för utvecklingen av systemet, och Finlands
miljöcentral och miljöministeriet styr utarbetandet tillsammans.

I detta skede söker vi kommuner för att delta i tre olika projekt där datasystemet utarbetas och riksomfat-
tande informationsmodeller testas. För att delta i arbetet förutsätts ingen tidigare erfarenhet av informa-
tionsmodeller eller IT-arbete. Det viktigaste är att kommunen under arbetet lyfter fram sina egna arbetssätt,
processer och specifika behov.

1. Hur ska den nya och uppdaterade **byggnadsinformationen enligt informationsmodellen** strömma in i det nya datasystemet under tillståndsprocessen och hurdana informationstjänster behövs för byggnadsinformationen?
2. Hur ska en **generalplan och detaljplan** produceras enligt informationsmodellen, hur ska den strömma in i det nya datasystemet och hurdana informationstjänster behövs för områdesanvändningen?
3. Hur ska **digitalisering av information om gamla generalplaner och detaljplaner** skötas enligt den nya informationsmodellen? Vid digitaliseringen av gamla planer kan planerna vara i rasterform eller bestå av skannade papperskartor. De kan också vara i vektorform, antingen helt eller delvis.

Så här anmäler du dig

De intresserade kommunerna sammankallas på våren till en grupp som deltar i att utarbeta och testa data-
systemet. Om du vill kan du också anmäla dig bara för att följa med hur arbetet framskrider och samtidigt
bekanta dig med de framtida metoderna. Anmäl dig via [denna länk](#) senast den 31 mars 2021.

Ytterligare information

Tuija Pakkanen, specialsakkunnig, tuija.pakkanen@ym.fi, tfn 050 4710 891
Päivi Malmi, projektchef, paivi.malmi@syke.fi, tfn 050 3757 114